

Особливості використання інтерактивних методик у викладанні англійської мови для здобувачів вищої освіти

Нич О. Б.¹, Кузьменко Ю. О.²

Опубліковано	Секція	УДК
01.06.2025	Професійна освіта	37.015.3:811.111:802.0: 37.015.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15518565>

Анотація. Дослідження присвячене аналізу інтерактивних методик викладання англійської мови у закладах вищої освіти. Мета статті – дослідити особливості інтерактивних методик викладання англійської мови для здобувачів вищої освіти з метою активного залучення їх до навчального процесу, підвищення мотивації, комунікативної компетентності та формування практичних мовних навичок. З'ясовано, що інтерактивне навчання базується на принципах взаємодії та активності; використовує технології та методи, які заохочують здобувачів вищої освіти до самостійної роботи, критичного мислення та співпраці. Встановлено, що інтерактивні методики викладання англійської мови суттєво трансформують підходи до освіти, акцентуючи увагу на активному залученні здобувачів вищої освіти у навчальний процес. Наголошено, що такі методики не тільки підвищують зацікавленість здобувачів вищої освіти у навчанні, але й сприяють кращому засвоєнню мовних навичок через різні форми активної участі.

Ключові слова: інтерактивне навчання, традиційні методи навчання, мовні навички, навчальний процес, мотивація здобувачів вищої освіти.

Key Features of Using Interactive Techniques in Teaching English to Higher Education Students

Annotation. This study focuses on the analysis of interactive teaching methods for English in higher education institutions. The aim of the article is to explore the features of interactive teaching methods in English language instruction for higher education students with the goal of actively engaging them in the learning process, enhancing their motivation, developing communicative competence, and fostering practical language skills. Interactive learning, based on principles of interaction and activity, incorporates technologies and methods that encourage students to work independently, think critically, and collaborate. These methods are implemented through various platforms and tools, facilitating continuous interaction and the exchange of experiences among participants in the educational process, thereby opening new opportunities for enhancing the quality of education and ensuring a deeper understanding of the material studied. The research emphasizes the adequate selection

¹ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і перекладу, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9544-0273>.

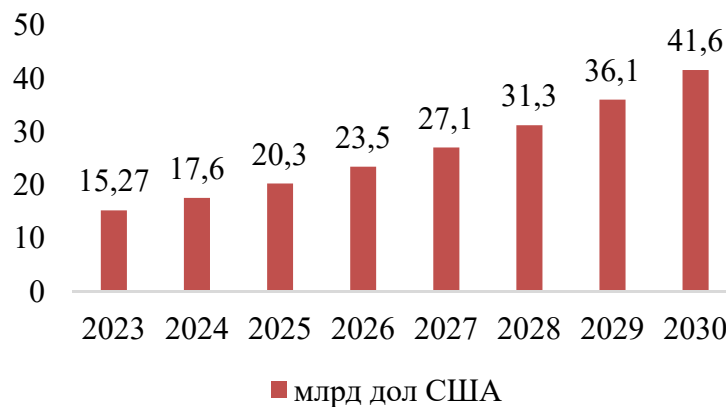
² кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри лінгводидактики та іноземних мов, Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, вул. Кузнечна 1, м. Одеса, 65023, <https://orcid.org/0000-0001-8659-4310>.

of interactive methods, depending on the instructor's ability to cater to the needs and preferences of their students. It has been found that unconventional teaching methods significantly transform educational approaches in universities worldwide, focusing on actively engaging students in the learning process. The results of the study indicate that such methods not only increase students' interest in learning but also promote deeper language skills acquisition through various forms of active participation. The practical significance of the research lies in the implementation of interactive methods in the educational process, which can significantly improve the quality of education and adapt students to the demands of the modern multicultural society. We see the prospects for further research in this area in studying the effectiveness of specific interactive methods (such as debates, role-plays, and web quests) in developing various aspects of language competence, including grammatical, communicative, lexical, and others.

Keywords: interactive learning, traditional teaching methods, language skills, educational process, motivation of higher education students.

Вступ

У час стрімкої глобалізації і міжкультурної комунікації актуальність застосування інтерактивних методик викладання англійської мови важко переоцінити. Комерційний ринок викладання іноземних мов щорічно розвивається із приростом у 15% [1]. В 2024 році він склав 17,6 млрд дол США, а до 2030 року зросте до 41,6%.

Рис. 1. Прогноз зростання ринку вивчення іноземних мов у світі

Джерело: сформовано авторами на підставі [2]

Комерційні організації, будучи орієнтованими на ринок, швидше реагують на запити суспільства, ніж державні заклади вищої освіти. Щоб задовольнити потреби споживачів та зберегти свою конкурентну перевагу вони створюють навчальні платформи, мобільні додатки, сайти, ігровий контент, ведуть блоги, подкасти тощо. Державні заклади вищої освіти, хоча й здатні до адаптації, але обмежені бюрократичними процедурами, фінансуванням, внутрішніми регуляціями та складними процесами прийняття рішень, які сповільнює їх реакцію на технологічні зміни. А це негативно впливає на викладання іноземних мов.

Викладання англійської мови стикається й з іншими викликами. Зокрема деякі традиційні методи викладання застаріли, а підходи до навчання часто спрямовані лише на підготовку до іспитів і не забезпечують здобувачам вищої освіти базового розуміння мови. Як наслідок, 43,8% українців зовсім не знають англійської мови, 19,2% можуть трохи читати, писати чи розмовляти англійською, а вільно володіє мовою тільки 1% населення [3]. При цьому 70% населення має вищу освіту [4].

Зкладам вищої освіти не обов'язково самим розробляти нові технології, оскільки вони вже впроваджені у комерційних навчальних організаціях. Все, що потрібно – це

інтегрувати кращі світові практики у навчальний процес. Концепція «Освіта 4.0», яка активно впроваджується у закладах вищої освіти України, акцентує увагу на використанні інтерактивних методів і на розвитку онлайн-навчання, що вирішує низку проблем викладання англійської мови (рис. 2).

Проблема	Рішення
Низький рівень залучення учнів	Використання інтерактивних ігор
Відсутність мотивації	Застосування елементів гейміфікації
Обмежена можливість практики мовлення	Організація кейс-стаді
Труднощі у запам'ятовуванні нової лексики	Використання мультимедійних інтерактивних вправ
Монотонність традиційних уроків	Інтеграція інтерактивних відео та аудіоматеріалів
Обмежені можливості для самостійного навчання	Використання інтерактивних онлайн-курсів та додатків
Відсутність реального спілкування іноземною мовою	Організація віртуальних зустрічей з носіями мови
Труднощі у відстеженні індивідуального прогресу	Застосування систем управління навчанням з інтерактивними звітами
Страх перед помилками у спілкуванні	Створення безпечного інтерактивного середовища для експериментування з мовою

Рис. 2. Проблеми викладання англійської мови у закладах вищої освіти, які можна вирішити за допомогою інтерактивних методик

Джерело: власна розробка авторів

Вивчення інтерактивних методик та особливостей їх застосування є предметом досліджень зарубіжних та вітчизняних науковців. О. І. Пометун [5] розробила концепції інтерактивного навчання, Н. S. Kuznetsova [1] дослідила ефективність інтерактивних стратегій навчання в контексті сучасної вищої освіти. Наукові праці цих авторів підкреслюють важливість використання інтерактивних методів (роботу в групах, ігрові технології) та застосування мультимедійних ресурсів для активізації студентів і підвищення ефективності навчального процесу. А. В. Медведчук [6] проаналізував інтерактивні методи навчання іноземної мови та підкреслив їх переваги порівняно з традиційними підходами. Н. Karhina [7] наголосила на необхідності інтеграції інтерактивних технологій у викладанні мов для посилення мотивації та залученості студентів. У дослідженні використано публікації в сучасних інтернет-виданнях «Resilient

Educator» [8] та «BookWidgets» [9], що описують різноманітні інтерактивні техніки і активності, які доцільно застосовувати у навчальному процесі.

Попри значну кількість літератури з досліджуваної проблематики, все ж недостатньо систематизованого матеріалу з сучасних інтерактивних методик. Використовуючи різні методи наукового пізнання, проаналізовано, згруповано, систематизовано наукові дослідження та визначено особливості використання різних інтерактивних методик вивчення іноземної мови.

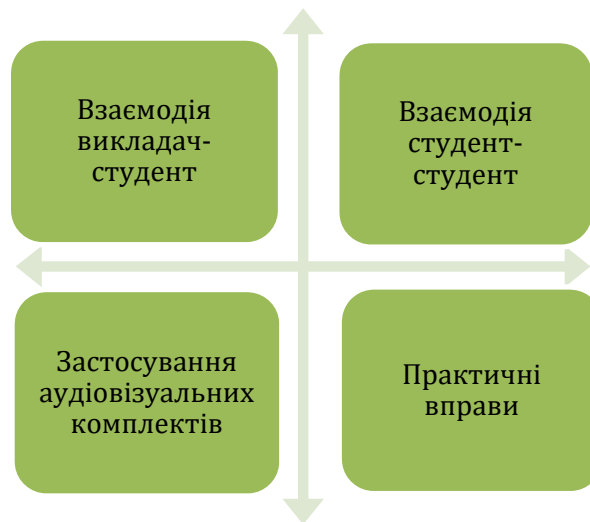
Мета статті: дослідити особливості інтерактивних методик викладання англійської мови для здобувачів вищої освіти з метою активного залучення їх до навчального процесу, підвищення мотивації, комунікативної компетентності та формування практичних мовних навичок.

Завдання статті: обґрунтувати роль інтерактивного навчання у сучасній методиці викладання іноземних мов; охарактеризувати основні інтерактивні методики, що застосовуються при викладанні англійської мови у вищій школі; розглянути можливості активного залучення здобувачів вищої освіти до навчального процесу за допомогою інтерактивних технологій.

Результати

Термін «інтерактивне навчання» походить від латинських слів «inter» (між, серед, взаємно) і «activus» (діяльний), що означає «заснований на взаємодії». Отже, інтерактивні методи навчання включають активну взаємодію між всіма учасниками навчального процесу: викладачами та студентами, а також між самими студентами. О. Пометун [5] трактує інтерактивне навчання як організацію викладачем освітнього процесу, що базується на рівноправних відносинах між викладачем і студентом, на багатосторонній комунікації, конструюванні студентом знань, використанні самооцінки і зворотного зв'язку та постійній активності студента. Zh. Turdiyeva [10] зазначає, що інтерактивні технології навчання – це методи і різноманітні цифрові та фізичні інструменти, які сприяють активній участі студентів у процесі навчання, стимулюють обговорення, колаборацію та критичне мислення. Вони засновані на залученні студентів до активної взаємодії як із матеріалом курсу, так і з однокласниками та викладачами. E. A. Geist [11] підкреслює значення комп'ютерних та мультимедійних технологій у створенні інтерактивного діалогу та колективної когнітивної діяльності. Цей підхід відображає більш глибоке розуміння інтерактивності, що включає не тільки технологічну взаємодію, а й спільне вирішення проблем та оцінку дій учасників. A. Terreri та T. Simons [12] демонструють поверхневий підхід до інтерактивності, згідно з яким використання у класі індивідуальних планшетів дозволяє створити взаємодію. Такий підхід підкреслює індивідуальний зворотній зв'язок та можливість швидко оцінити розуміння студентами матеріалу, але не сприяє колективній взаємодії та співпраці, які є ключовими чинниками повноцінної інтерактивної освіти. S. Senthamarai [13] наголошує, що інтерактивний підхід до навчання – це не просто частина процесу викладання, це загальний процес навчання, коли весь клас повинен бути інтерактивним, а взаємодія між викладачем та студентами повинна бути збалансованою. Такий метод навчання повинен сприяти навчанню, а не відволікати від нього. O. Donchuk-Dontsova, T. T. Lytynova [14], A. B. Медведчук [6], I. Ajaj [15], S. Eshonkulova [16] під інтерактивними методами викладання англійської мови розуміють комбінацію різних вправ, за допомогою яких відбувається взаємодія між викладачем та студентами в межах групи.

Узагальнюючи вищесказане, можна стверджувати, що інтерактивні методи навчання англійської мови спрямовані на активне залучення студентів у процес навчання через чотири підкатегорії (рис. 3).

Рис. 3. Підкатегорії інтерактивних методик у викладанні англійської мови для здобувачів вищої освіти

Джерело: сформовано авторами на підставі [15]

Традиційне спілкування на практичних заняттях з англійської мови у фізичному класі базується на безпосередній взаємодії між викладачами та здобувачами вищої освіти. Викладачі часто використовують методи прямої інструкції, ведення дискусій та взаємне навчання через парні або групові вправи. Здобувачі вищої освіти мають можливість отримувати миттєвий зворотний зв'язок з викладачем, що сприяє кращому засвоєнню мовних навичок та корекції помилок на місці. Викладач може адаптувати підхід до навчання залежно від реакції студентів.

При дистанційному навчанні особливу роль відіграють платформи для відеоконференцій, такі як Zoom або Microsoft Teams. Ці інструменти дозволяють викладачам проводити заняття в режимі реального часу, забезпечуючи візуальний та аудіоконтакт, ділитися екраном для демонстрації презентацій, відеоматеріалів та інших навчальних ресурсів. Здобувачі вищої освіти можуть ставити питання та отримувати відповіді в режимі онлайн, що підтримує їхню активність та залученість, хоча й вимагає більше часу та організаційних зусиль для забезпечення ефективної взаємодії.

Більшість закладів вищої освіти мають власне віртуальне навчальне середовище, яке дозволяє викладачам створювати комплексні курси з різноманітними навчальними матеріалами, текстовими файлами, відеолекціями. Цифрові навчальні платформи відіграли вирішальну роль у викладанні іноземних мов в умовах пандемії, коли традиційні методи навчання в аудиторії стали недоступними. Використання таких платформ як MOODLE, UNIVERSE та PLATONUS дозволило університетам підтримувати безперервність навчального процесу, надаючи викладачам інструменти для завантаження завдань, проведення тестів, спілкування зі студентами та розсилки навчальних матеріалів.

Ці платформи надають здобувачам вищої освіти можливість доступу до навчальних матеріалів у будь-який час та з будь-якого місця, що є значною перевагою для забезпечення гнучкості та індивідуалізації навчального процесу. Інтерактивність, яку пропонують цифрові платформи через відео, аудіо, анімації та інтерактивні тести, сприяє покращенню засвоєння іноземних мов. Завдяки візуалізації та практичному використанню мови у контрольованих умовах здобувачі вищої освіти краще розуміють і запам'ятовують матеріал. Крім того, цифрові платформи дозволяють викладачам ефективно відстежувати прогрес здобувачів вищої освіти через автоматичне оцінювання та аналітику успішності. Це дозволяє швидко ідентифікувати слабкі місця здобувачів вищої освіти та коригувати навчальний план відповідно до їхніх потреб.

Цифрові платформи значно покращують успішність студентів, роблячи процес навчання більш цікавим та інтерактивним. Вони не лише сприяють засвоєнню мовних навичок, але й завдяки різноманітним інтерактивним завданням стимулюють креативність і критичне мислення [10].

Для організації взаємодії використовують аудіовізуальні засоби та інструменти демонстрації матеріалу. На думку S. Eshonkulova [16], аудіовізуальні засоби навчання – це пристрої, за допомогою яких викладач може застосовувати інтерактивні методи навчання, які відповідають новітнім технологіям і цифровим підходам до освіти. Автор рекомендує вибирати ці методи на основі дидактичного завдання кожного уроку. S. Bagila et al. [17] вважають, що слайди PowerPoint роблять лекцію більш захоплюючою, живою і ефективною, сприяють втіленню нових ідей простим способом.

Мультимедійні презентації – це інтерактивна технологія, що дозволяє ефективно взаємодіяти з аудиторією при вивченні англійської мови. Вони інтегрують різноманітні цифрові медіа: тексти, зображення, звук та відео у єдине цілісне середовище, доступне у формі інтерактивних додатків або презентацій. Мультимедійні посібники не тільки розширюють доступ студентів до інформації, але й сприяють формуванню більш точних і детальних ментальних моделей, порівняно з традиційними текстовими матеріалами [17].

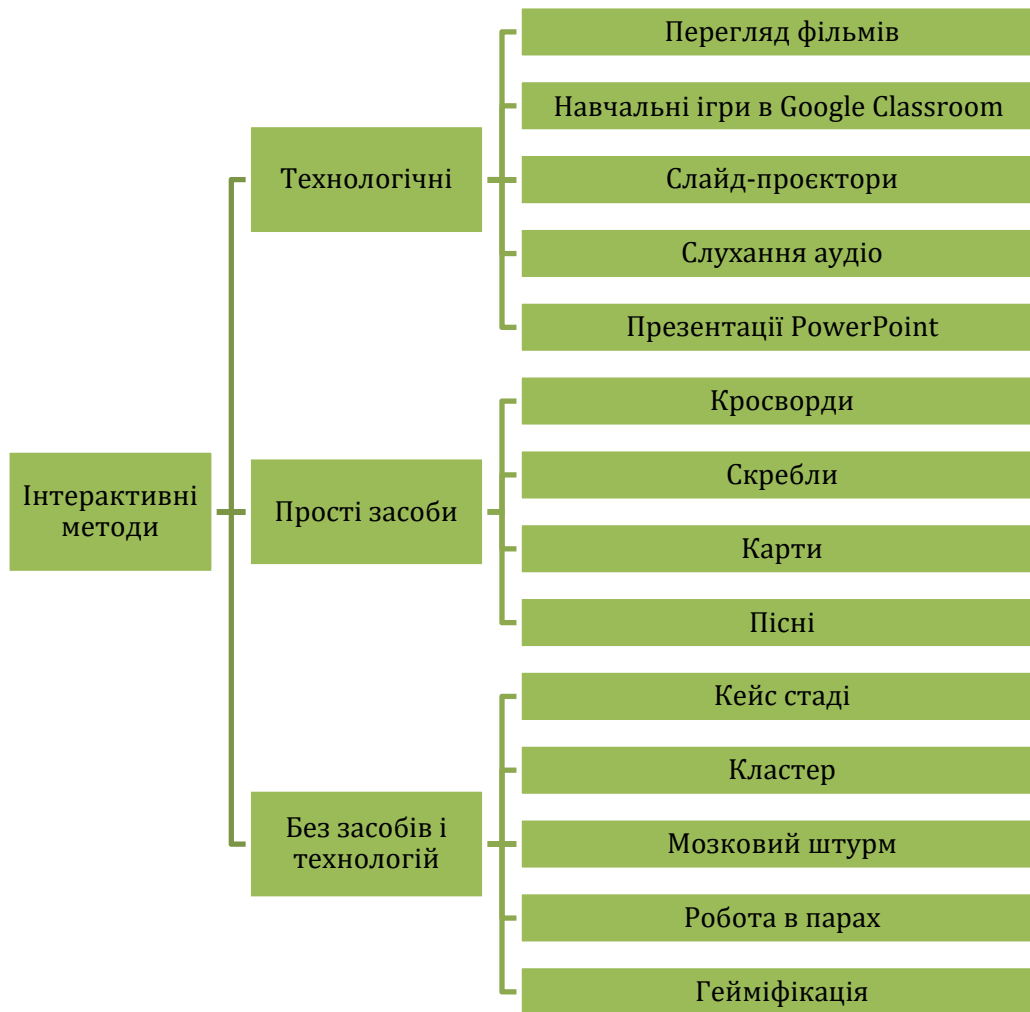
Студенти часто віддають перевагу заняттям, на яких використовуються мультимедійні презентації, оскільки вони вважають їх більш захоплюючими і візуально зрозумілими. Презентації зазвичай мають чітку структуру (вступ, основну частину з розвитком ключових ідей, висновки), що сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Zh. Turdiyeva [10] наголошує, що мультимедійна презентація часто включає комп'ютерну анімацію, графіку, відеоматеріали, музику та звуковий супровід, організовані таким чином, щоб оптимізувати сприйняття інформації. Під час підготовки до презентації студенти тренуються використовувати мовні засоби, а в процесі виступу доводять до автоматизму більш складні когнітивні процеси, що включають засвоєння і відтворення навчального матеріалу.

Викладачі на власний розсуд вибирають інтерактивні методики відповідно до можливостей, потреб та вподобань студентів [13]. Загалом виділяють індивідуальні, парні та групові форми організації інтерактивних методик. N. Karhina [7] зазначає, що більшість студентів активно залучаються до рольових ігор, натомість самостійна робота з подальшою дискусією подобається не всім (рис. 4).

Рис. 4. Вподобання студентів щодо різних інтерактивних методів навчання
Джерело: сформовано авторами на підставі [7]

Інтерактивне навчання, як вважає S. Senthamarai [13], має бути доступним на всіх етапах викладання, починаючи з етапу розігріву і закінчуючи процесом зворотного зв'язку. Внаслідок цього викладач зможе мотивувати студентів до навчання, переорієнтувавши процес викладання на індивідуальну та групову роботу. І. Аїя у своєму дослідженні [15] розглядає декілька видів інтерактивних взаємодій залежно від наявності елементарних засобів навчання, їх відсутності або за наявності спеціалізованих технічних засобів (рис. 5). Автор наголошує, що інтерактивні технології викладання доступні у будь-яких закладах вищої освіти, незалежно від рівня їх фінансування чи фінансових можливостей студентів.

Рис. 5. Види інтерактивних методів викладання англійської мови залежно від використання різних технологій

Джерело: сформовано авторами на підставі [15]

Індивідуальні інтерактивні практики викладання англійської мови для здобувачів вищої освіти спрямовані на підвищення мовних навичок через один-на-один взаємодію з викладачем. Ці практики дозволяють зосередитися на індивідуальних потребах здобувачів вищої освіти, їх слабких та сильних сторонах, що в кінцевому підсумку сприяє покращенню мовних навичок. Розглянемо декілька видів індивідуальних інтерактивних практик, які найчастіше використовуються у закладах вищої освіти.

Індивідуальні виступи: здобувач вищої освіти готує виступ на задану тему, після чого викладач дає зворотній зв'язок щодо вимови, структури мови та використання лексики. Це допомагає розвивати навички публічного виступу та самостійного складання мовлення.

Індивідуальні інтерв'ю: викладач проводить інтерв'ю із здобувачем вищої освіти, імітуючи реальні ситуації спілкування. Така практика зосереджена на розвитку навичок слухання та відповіді, що допомагає здобувачам вищої освіти краще адаптуватися до стресових комунікативних ситуацій.

Інтерактивне наставництво: викладач працює індивідуально зі здобувачем вищої освіти над покращенням конкретних аспектів мовлення, включаючи граматику, лексику чи фонетику. Він може використовувати інтерактивні вправи, такі як заповнення прогалин, виправлення помилок у текстах та інші подібні завдання.

Індивідуальні інтерактивні методи не тільки сприяють залученню здобувачів вищої освіти в активний процес навчання та обміну знаннями, але й дозволяють викладачу точно визначити специфічні потреби кожного здобувача, що значно покращує якість освіти.

Робота в парах може використовуватись у різних освітніх контекстах, включаючи викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Розглянемо ключові кроки взаємодії між викладачем та здобувачем вищої освіти при організації роботи в парі:

1) *Формулювання проблеми або питання:* викладач визначає тему або конкретне питання, яке здобувачі вищої освіти мають обговорити. Це може бути граматична конструкція, лексична тема або дискусійне питання, яке потребує критичного мислення.

2) *Поділ здобувачів вищої освіти на пари* сприяє більш інтенсивній взаємодії та дозволяє кожному здобувачу брати активну участь у навчальному процесі. Важливо, щоб протягом курсу здобувачі вищої освіти мали можливість працювати з різними партнерами для розширення досвіду спілкування.

3) *Формулювання висновків:* кожна пара отримує час для обговорення і формулювання відповіді на поставлене питання. Цей процес допомагає здобувачам вищої освіти розвивати аналітичні та комунікативні навички.

4) *Взаємна презентація та оцінка:* після формулювання висновків один студент в парі презентує рішення, а інший оцінює його та надає зворотний зв'язок. Це сприяє критичному мисленню та вмінню аргументувати свою думку.

5) *Варіації процесу:* викладач може вносити різноманітність у методику роботи в парах, наприклад, шляхом використання рольових ігор, дебатів або практичних завдань. Це допомагає утримувати інтерес здобувачів вищої освіти і підвищувати ефективність навчання.

Застосування у навчальному процесі роботи в парах сприяє не тільки покращенню мовних навичок, але й розвитку міжособистісних відносин, підвищенню мотивації та залученості студентів. Такий підхід дозволяє їм краще запам'ятовувати матеріал та використовувати набуті знання в реальних ситуаціях [8].

Н. S. Kuznetsova [1], О. Donchuk-Dontsova [14] та інші автори у своїх дослідженнях наголошують на доцільності використання кейс-стаді (аналізу випадків) як важливого парного або групового інтерактивного методу викладання англійської мови. Цей метод вперше був застосований у Гарвардській юридичній школі у 1870 році. Зміст методу полягає в колективному аналізі ситуації, пошуку рішення та публічному захисті запропонованого рішення. Кейси для вивчення зазвичай вибирають з реальних професійних сфер і підкріплюють їх статистичними даними, діаграмами, графіками, візуальними матеріалами, звітами, даними з медіа, інтернет-ресурсами, описами різних точок зору та ін. Така детальна інформація дозволяє студентам глибше зрозуміти зміст кейсу.

При використанні цього методу викладач застосовує дві фази. Перша включає створення кейсу, формулювання питань для аналізу та розробку методичних матеріалів для самостійної роботи студентів. Друга фаза включає класну роботу викладача з обговорення кейсу, коли він робить вступні та заключні зауваження, організує дискусію або презентацію, підтримує ділову атмосферу в аудиторії та визнає внесок студентів в

аналіз ситуації. У підсумку студенти набувають знання і комунікативні навички через вивчення та аналіз досвіду на основі реальних ситуацій, що продуктивно впливає на формування їх професійних компетенцій [1].

О. Donchuk-Dontsova [14] виокремила важливі додаткові переваги даного методу, які впливають на формування у студентів *soft skills*:

- *навчання через дію*: кейс-стаді дозволяє студентам стати на місце осіб, що приймають рішення в реальних організаціях, аналізувати та вирішувати проблеми без ризику для себе чи організації;

- *покращення аналітичних навичок*: метод розвиває вміння студентів ставити правильні запитання у проблемних ситуаціях, сприяє більш глибокому розумінню викликів;

- *знайомство з різними індустріями*: студенти мають можливість познайомитися з широким спектром галузей, організацій, функцій і рівнів відповідальності, що збільшує їхню гнучкість і впевненість при вирішенні різноманітних кар'єрних завдань;

- *поглиблене розуміння менеджменту*: кейси допомагають краще зрозуміти теорії управління, оскільки вони містять реальні приклади, які ілюструють теоретичні концепції;

- *відображення реальності лідерства*: використання кейсів демонструє амбівалентність і складність управлінських проблем, що змушує студентів приймати рішення на основі неповної інформації;

- *інтегрований підхід до управління*: прийняття управлінського рішення вимагає інтеграції теорій та концепцій з різних функціональних сфер, таких як маркетинг і фінанси. Кейс-метод знайомить студентів з цією особливістю управління [14].

Прикладом кейсу є аналіз кризової ситуації в компанії. Студенти повинні оцінити причини труднощів, що виникли на різних рівнях управління і запропонувати стратегії виходу з кризи. Аналізуючи реальні ділові ситуації, вони розвивають цінні для їхньої майбутньої кар'єри управлінські та аналітичні навички.

Н. S. Kuznetsova [1] описала групові методи викладання, зокрема метод кластера, що широко застосовується при викладанні англійської мови у закладах вищої освіти на всіх етапах навчання, для студентів як молодших, так і старших курсів.

Процес використання *кластера* починається з того, що викладач записує на дошці нове слово. Потім здобувачі вищої освіти активно включаються в процес, називаючи слова, які можна вживати разом з даною лексемою. Цей процес не тільки сприяє кращому запам'ятовуванню нових слів, але й стимулює креативне мислення здобувачів, оскільки їм необхідно згадати й вибрати відповідні слова з власного словникового запасу.

Використання кластерів особливо ефективно при вивченні англійської мови, оскільки залучає здобувачів вищої освіти до активної роботи та формує їх мотивацію. Водночас метод використовується для поліпшення навичок монологічного мовлення. Здобувачі вищої освіти вчаться конструювати довгі вислови, використовуючи слова, які логічно та змістовно пов'язані між собою.

Наприклад, якщо викладач записує на дошці слово "environment", то студенти можуть запропонувати такі слова, як "protection", "sustainability", "pollution", "conservation". Такий підхід не тільки допомагає студентам краще зрозуміти значення слова через контекст його використання, але й розвиває їх здатність до міжпредметних зв'язків та поглибленого розуміння мови [1].

Мозковий штурм – це важлива інтерактивна техніка, яка широко використовується при викладанні англійської мови у вищих навчальних закладах. Цей метод сприяє генеруванню творчих ідей та думок, а також навчає здобувачів вищої освіти ефективній командній роботі. Залежно від навчальних цілей та специфіки групи застосовуються різні форми мозкового штурму:

- структурований мозковий штурм: кожен учасник по черзі висловлює свої ідеї, що допомагає уникнути домінування більш активних учасників;
- неструктурований мозковий штурм: студенти відкрито діляться своїми думками, що стимулює жвавий обмін ідеями;
- зворотне або негативне мислення: учасники спочатку фокусуються на потенційних проблемах чи негативних аспектах ідеї, що допомагає в подальшому визначити шляхи їх вирішення;
- номінальні групові відносини: цей підхід комбінує індивідуальне мислення з груповою дискусією, що дозволяє спочатку генерувати ідеї самотійно, а потім обговорювати їх у групі;
- взаємодія в Інтернеті: включає використання цифрових платформ, таких як чати, форуми та електронна пошта, що дозволяє здійснювати мозковий штурм на відстані;
- картування командних ідей: цей метод базується на візуалізації, що допомагає структурувати та пов'язувати ідеї за допомогою схем і карт;
- групова передача ідей: ідеї передаються від одного учасника до іншого для подальшого доповнення чи удосконалення, що сприяє колаборативному розвитку думок;
- індивідуальний мозковий штурм: здійснюється самотійно, перед початком дискусії, що допомагає уникнути групового тиску [13].

Застосування мозкового штурму в навчанні англійської мови допомагає здобувачам вищої освіти краще запам'ятовувати лексику та структури мови, а також використовувати їх у практичному контексті. Таким чином, мозковий штурм є ключовим елементом інтерактивного та студентоцентрованого навчання.

Гейміфікація – найбільш популяризований у науковій літературі інтерактивний метод, що використовує елементи ігор у навчальному процесі, перетворюючи звичайне навчання на захоплюючу діяльність. Однією з основних особливостей гейміфікації є її здатність інтегрувати ігрові принципи, такі як очки, рівні, нагороди та змагальні аспекти безпосередньо в освітній контент. Це допомагає студентам бути більш залученими та мотивованими протягом усього навчального процесу.

Застосування гейміфікації у вищій школі може бути різноманітним. Наприклад, використання імітацій ділових середовищ дозволяє здобувачам вищої освіти практикувати англійську мову в контекстах, наближених до реальності, але в безпечному та контрольованому середовищі. Інший приклад – мобільні додатки, які використовують систему досягнень і нарахування очок для відстеження прогресу в навчанні мови, надаючи студентам зворотний зв'язок та відчуття досягнутого результату. Однак у закладах вищої освіти використання мобільних додатків непопулярне через те, що вони не інтегровані у навчальні програми.

Найважливішою особливістю гейміфікації є змагальний елемент, який можна організувати без технічних чи технологічних засобів. Щоб інтегрувати змагання в навчальний процес викладачам необхідно взяти на себе додаткові обов'язки з фіксації, документування і накопичення здобутків студентів [10].

А. В. Медведчук [6] виокремлює три типи ігор, що використовуються у навчальному процесі.

Імітаційно-моделюючі ігри зазвичай фокусуються на вирішенні конкретних проблем та розвитку процесуальних навичок. Від рольових ігор вони відрізняються переважанням технічного аспекту виконання ролей, таких як керівник, доповідач чи менеджер. У таких іграх емпатія та перевтілення в образи менш важливе, ніж структуроване виконання завдань і розв'язання проблем.

Комбінаторні імітаційно-моделюючі ігри призначені для розвитку мовленнєвої культури та перевірки знань. Цей тип ігор залучає пам'ять учасників, що робить їх

особливо корисними для закріплення вивченого матеріалу. Ігри цього типу часто засновані на репродуктивному рівні мислення, коли студенти виконують дії автоматично та без зовнішніх підказок, що сприяє кращому розумінню та засвоєнню навчального матеріалу.

Стратегічні ігри вважаються більш складними. Вони включають елементи ролей, що впливають на поведінку студентів відповідно до встановлених правил та конкретних ситуацій і сприяють не тільки репродуктивному, але й евристичному та навіть творчому рівню мислення. Стратегічні ігри використовуються при вивченні нових тем, для узагальнення вже вивченого матеріалу та набуття досвіду в нестандартних умовах. Ці ігри також сприяють розумінню зв'язку між набутими знаннями та майбутньою професійною діяльністю, ведуть до осмислення професійних проблем та шляхів їх розв'язання [6].

У світовій освітній практиці викладачі іноземних мов все частіше звертаються до нестандартних методик навчання. Ці методики активно застосовуються в іноземних освітніх установах, забезпечуючи більшу взаємодію та залученість студентів у процес навчання-(Таблиця 1).

Таблиця 1

Інтерактивні методики викладання англійської мови здобувачам вищої освіти

Категорія	Метод	Опис
Індивідуальна діяльність	Вихідні записки	Закінчуючи заняття, викладач просить студентів за хвилину написати відповіді на конкретне запитання. Можна поставити запитання: «Що було найважливішим з того, що ви сьогодні навчилися?» – і обговорити цю тему на наступному занятті.
	Перевірка непорозумінь	Виявлення у студентів хибних уявлень. Перевірка, чи можуть студенти дати правильну відповідь, коли їм наводять невірний факт. Це сприяє повторенню матеріалу попереднього заняття і його осмисленню.
	Оточення запитаннями	Викладач складає анкету з конкретними запитаннями. Студенти позначають ті, на які не можуть дати відповідь. Після цього кожен працює індивідуально над додатковими вправами відповідно до персоналізованого порядку відпрацювання матеріалу.
Парна діяльність	Пара-поділ-повторення	Після спільної роботи в парах викладач просить студентів знайти нового партнера і поділитися ідеями, висловленими попередньою парою, поширюючи набуті знання.
	Викладач-студент	Студенти працюють у парах, де один виконує роль викладача, інший – студента. «Викладач» зображає ключові моменти попереднього заняття у вигляді схем, малюнків або списків, а «студент» позначає пункти, які розглядалися та додає нові, яких, на його думку, бракує.
	Оптиміст – песиміст	У парі студенти займають протилежні емоційні позиції стосовно випадку чи теми. Це сприяє розвитку емпатії та соціальних навичок.
	Перевірка текстів	При виконанні письмових завдань студенти обмінюються чернетками та пишуть відповідь, що складається з трьох параграфів: у першому параграфі висвітлюють сильні сторони есе, у другому – обговорюють проблему, у третьому – зазначають, на чому партнеру необхідно зосередитися при редагуванні.
Групова діяльність	Обертання дошки	Викладач ділить студентів на групи та дає кожній групі завдання для виконання біля дошки. Після того як учасники групи написали відповідь, вони переміщуються до наступної

		дошки, дописуючи свої відповіді під попередніми. Процес продовжується, доки всі групи студентів не відвідають усі дошки.
	Вибрати переможця	Студенти діляться на групи для роботи над однаковою темою/проблемою. Після її виконання студенти однієї групи обмінюються записами із студентами іншої групи для оцінювання. Згодом групи об'єднуються для вибору найкращої відповіді, яку презентують усім учасникам.
	Застосунок для фільмів	У групах студенти обговорюють фільми, в яких відображені концепції або події, що обговорювались на уроці, намагаючись ідентифікувати, у чому кінотворці були праві чи неправі.
Ігрова діяльність	Кросворд	Гра-кросворд ідеально підходить для повторення матеріалу. На основі списку слів та їх опису викладач складає інтерактивний кросворд. Гра перетворює нудні заняття на цікаві.
	Скребл	Для створення слів, пов'язаних з темою заняття, використовується назва глави (або курсу) як пул літер. Команди мають завдання генерувати якомога більше відповідних слів. Також можна грати в скребл, використовуючи новий навчальний словник.
	Хто/що я?	Студенту приклеюють на спину або на чоло термін або ім'я, пов'язане з темою заняття. Щоб вгадати термін студент задає аудиторії питання «так» або «ні».
	Бінго	Бінго може використовуватись для різноманітних вправ: мовних, математичних, вступних ігор тощо. Це додає взаємодії та веселощів до навчального процесу.

Джерело: сформовано авторами на підставі [9]

Оцінювання знань за підсумками інтерактивних методик викладання при вивченні англійської мови має певні особливості. Даний процес інтегрує кількісні та якісні метрики для аналізу мовної компетенції студентів. Ефективність оцінювання залежить не лише від формального володіння мовними структурами, але й від практичного застосування мови у комунікативних контекстах. Розглядаючи специфіку інтерактивних методик, важливо зосередитися на таких аспектах:

- *комунікативна компетентність*: оцінювання має бути спрямоване на визначення здатності студентів ефективно взаємодіяти, передавати ідеї та реагувати на мовні стимули в реальному часі; аналізується як вербальна, так і невербальна складові комунікації;

- *мовна точність і різноманітність*: важливе оцінювання граматичної правильності, лексичної адекватності та варіативності мовних засобів, які використовує студент; дозволяє оцінити глибину мовної компетенції та її адаптацію до різних контекстів;

- *адаптивність у мовній взаємодії*: важливо враховувати здатність студентів адаптувати свої мовні реакції до реальних ситуацій взаємодії з урахуванням мінливих умов спілкування та інтерактивних завдань;

- *вільність мовлення*: оцінювання вільності мовлення включає аналіз рівномірності, швидкості та природності мовлення, що вказує на рівень внутрішнього опанування англійською мовою;

- *відгуки та саморефлексія*: важливим аспектом є залучення студентів до процесу самооцінювання та аналізу власних мовних досягнень і помилок, що сприяє розвитку метакогнітивних навичок.

Такий підхід до оцінювання в інтерактивному навчальному середовищі дозволяє не тільки визначити актуальний рівень мовних навичок здобувачів вищої освіти, але й сприяє їх подальшому розвитку через зосередження уваги на практичному застосуванні мови та критичному осмисленні власного досвіду.

Таким чином, основними особливостями використання інтерактивних методик викладання англійської мови для здобувачів вищої освіти є те, що вони вирізняються гнучкістю у підходах, дозволяючи адаптувати заняття до потреб і реакцій студентів, а також інтеграцією різноманітних навчальних ресурсів, включаючи мультимедіа та інтерактивні технології.

Узагальнимо основні особливості інтерактивних методик та їх відмінності від традиційної методики та викладання у дистанційному форматі (Таблиця 2).

Таблиця 2

Особливості використання інтерактивних методик у викладанні англійської мови

Особливості	Інтерактивні методи	Традиційні методи	Електронні методи
Участь студентів	Активна участь, взаємодія	Пасивне сприйняття	Змішана, залежить від платформи
Використання технологій	Гнучкість у виборі технологій або відмова від них	Обмежене	Ключова роль технологій
Гнучкість навчального процесу	Висока, адаптується під потреби групи	Низька, структурований і фіксований план	Висока, можливість самостійного навчання
Стиль спілкування	Діалоговий, двосторонній	Односторонній, лекційний	Залежить від платформи і курсу
Методи оцінювання	Портфоліо, проекти, групові дискусії	Традиційні тести та завдання	Електронні тести, самооцінювання

Джерело: систематизовано авторами

Організація інтерактивних занять з англійської мови вимагає від викладачів знання різноманітних ресурсів та інструментів, які можуть збагатити навчальний процес та зробити його більш ефективним і захоплюючим для здобувачів вищої освіти. Для підготовки до інтерактивних уроків викладачі можуть використовувати платформи, ресурси, спеціалізовані журнали, фільми, музику, книги, журнали тощо.

Онлайн платформи та ресурси. Викладачі можуть звертатися до спеціалізованих освітніх платформ, таких як Coursera, EdX, а також сайтів, що пропонують навчальні матеріали, ігри Quizlet, Kahoot! та Padlet та ін. Ці ресурси пропонують готові матеріали та інструменти для створення власних інтерактивних вправ.

Спеціалізовані видання та журнали. Читання фахових видань, таких як "TESOL Journal" або "ELT Journal", допомагає викладачам ознайомитись з останніми дослідженнями та трендами в методиці викладання англійської мови. Такі журнали часто містять практичні статті з прикладами інтерактивних вправ та занять.

Вебінари та онлайн-курси для викладачів. Участь у професійних вебінарах і онлайн-курсах допоможе викладачам підвищити свої компетенції та отримати нові ідеї для занять. Організації, такі як British Council та American Council on the Teaching of Foreign Languages, регулярно проводять такі заходи.

Форуми та спільноти викладачів. Участь у форумах на LinkedIn, Facebook та у професійних спільнотах (Dave's ESL Cafe та ін.) дозволяє викладачам обмінюватися ідеями та досвідом з колегами з різних країн.

Професійні тренінги та конференції. Відвідування професійних тренінгів та участь у конференціях з питань викладання іноземних мов надає викладачам доступ до

новітніх підходів та методик, а також можливість зустрічі з провідними експертами в галузі.

Використання цих інструментів та ресурсів дозволяє викладачам організовувати заняття, які не тільки навчають мови, але й активно залучають студентів до процесу навчання, стимулюючи їх критичне мислення та мотивацію.

Висновки

З огляду на міжкультурний контекст та необхідність адаптації до швидких змін у глобалізованому світі важливого значення набуває застосування інтерактивних методик у викладанні англійської мови. Зважаючи на статистику, яка вказує на низький відсоток володіння англійською мовою серед українського населення, реалізація інтерактивних методик може значно покращити результати вивчення мови. Особливо це важливо у контексті державних освітніх інституцій, де бюрократія та обмежені ресурси часто гальмують інноваційні ініціативи.

Інтерактивне навчання, базуючись на принципах взаємодії та активності, включає не тільки використання технологій, але й методів, які заохочують здобувачів вищої освіти до самостійної роботи, критичного мислення та колаборації. Ці методи реалізуються через різноманітні платформи та інструменти, забезпечуючи неперервну інтеракцію та обмін досвідом між учасниками навчального процесу, що відкриває нові можливості для покращення якості освіти і забезпечення глибокого розуміння матеріалу, що вивчається. Адекватний вибір інтерактивних методик викладання англійської мови значною мірою залежить від умінь викладача орієнтуватися на потреби та вподобання здобувачів вищої освіти. Враховуючи різноманітність методів, – від індивідуальних до групових практик – важливо вибирати ті з них, які найбільше сприяють залученню здобувачів вищої освіти до активної участі в навчальному процесі та засвоєнню матеріалу. Використання інтерактивних методик викладання англійської мови суттєво трансформує підходи до навчання в закладах вищої освіти, акцентуючи увагу на активному залученні здобувачів вищої освіти у навчальний процес. Ці методики включають індивідуальні завдання, такі як написання вихідних записок та аналіз помилок, парні вправи для спільного навчання та взаємного обміну знаннями, а також групові активності, що спонукають до обговорення та співпраці. Кросворди, Бінго та інші ігрові елементи додають процесу навчання елемент веселощів та змагальності, що допомагає посилити мотивацію здобувачів вищої освіти. Загалом інтерактивні методики не тільки підвищують зацікавленість у навчанні, але й сприяють кращому засвоєнню мовних навичок через різні форми активної участі в навчальному процесі.

Організація інтерактивних занять з англійської мови вимагає від викладачів активного використання різноманітних ресурсів та інструментів, що дозволяють зробити навчання ефективним і захоплюючим. Застосування онлайн платформ, фільмів, музики, книг, професійної літератури збагачує навчальний процес готовими матеріалами та можливістю створення власних вправ. Спеціалізовані журнали та професійні видання, такі як "TESOL Journal", допомагають викладачам орієнтуватися в сучасних дослідженнях та методиках. Участь у вебінарах, професійних тренінгах та конференціях, а також активне спілкування у професійних спільнотах та на форумах, сприяють обміну досвідом і ідеями, що значно підвищує якість та динаміку занять.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо у дослідженні ефективності окремих інтерактивних методик (дебатів, рольових ігор, веб-квестів) для формування різних аспектів мовної компетентності: граматичної, комунікативної, лексичної тощо.

Список використаних джерел

1. Kuznetsova H. S. Interactive methods of the English language teaching in contemporary higher education. *Problemy nowoczesnej edukacji*. 2017. Vol. VII. P. 189-193. URL: <https://wsl.edu.pl/problemy> (date of access: 24.05.2025).
2. Online Language Learning Market Size And Forecast. *Verified Marketing Research*. 2024. URL: <https://www.verifiedmarketresearch.com/product/global-online-language-learning-market-size-and-forecast/> (date of access: 23.05.2025).
3. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до окремих ініціатив органів влади (липень 2023 р.). *Разумков центр*. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-okremykh-initsiatyv-organiv-vlady-lypen-2023r> (date of access: 24.05.2025).
4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 рр. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2020. 71 с.
5. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ : А.С.К., 2007. 142 с.
6. Медведчук А. В. Інтерактивні методи навчання іноземної мови. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*. 2018. № 2(16). URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2018/2/47.pdf>.
7. Karhina N. Using interactive teaching methods in English lessons. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2023. Vol. 9(1). P. 9-15. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2023.09>.
8. Interactive Teaching Styles Used in the Classroom. *Resilient Educator*. 2017. URL: <https://resilienteducator.com/classroom-resources/5-interactive-teaching-styles-2/> (date of access: 24.05.2025).
9. Knapen R. 20 interactive teaching activities for in the interactive classroom. *BookWidgets*. 2020. URL: <https://www.bookwidgets.com/blog/2018/06/20-interactive-teaching-activities-for-in-the-interactive-classroom>.
10. Turdiyeva Zh. The Use of Interactive Technologies in Learning English Language Learning: Literature Review. *SSRN*. 2023. URL: <https://ssrn.com/abstract=4663150> (date of access: 24.05.2025).
11. Geist E. A. A qualitative examination of two-year-olds interaction with tablet-based interactive technology. *Journal of Instructional Psychology*. 2012. Vol. 39(1). P. 26-35. URL: <https://www.learntechlib.org/p/88310/> (date of access: 24.05.2025).
12. Terreri A., Simons T. What are they thinking. *Presentations*. 2005. Vol. 19(2). P. 36.
13. Senthamarai S. Interactive teaching strategies. *Journal of Applied and Advanced Research*. 2018. Vol. 3(1). P. 36-38. DOI:10.21839/jaar.2018.v3iS1.166.
14. Donchuk-Dontsova O., Lytnyova T. T. Interactive methods of teaching English. *Current Trends in Young Scientists' Research : VIII All Ukrainian Scientific and Practical Conference (April 22, 2021)*. Zhytomyr : Zhytomyr Polytechnic State University, 2021. P. 24-27. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/tezy2021.pdf> (date of access: 23.05.2025).
15. Ajaj I. The Effectiveness of Interactive Teaching Strategies in Teaching English Language. *Journal of All-Farahidi's Arts*. 2023. Vol. 15. P. 483-492. DOI: <https://doi.org/10.51990/jaa.15.52.2.25>
16. Eshonkulova S. The importance of interactive methods and principles in English language lessons. *Science and Education*. 2020. Vol. 1(7). P. 356-361.
17. Bagila S., Kok A., Zhumabaeva A., Suleimenova Z., Riskulbekova A., Uaidullakzy E. Teaching primary school pupils through audio-visual means. *International Journal of Emerging*

Technologies in Learning (ijET). 2019. Vol. 14(22). P. 122-140. DOI: <https://doi.org/10.3991/ijet.v14i22.11760>